

Wstęp

„Pojęcia nie czekają na nas jako już istniejące, jak na przykład ciała niebieskie. Nie istnieje niebo pojęć. Powinny one zostać wymyślone, wytworzone lub raczej stworzone i nie zaistniałyby, gdyby nie zostały uwierzytnione przez tych, którzy je stworzyli” – stwierdzają w książce *Co to jest filozofia?* Gilles Deleuze i Felix Guattari [2000: 10]. Jako narzędzia intersubiektywności i miniaturowe lub skrótowe teorie – mówi Mieke Bal [2012: 47-49] – pojęcia powinny być „wyraźne, jasne i zdefiniowane”, lecz zamiast tego „zakrzywiają przedmiot, pozbawiają go stałości i naginają”, a co więcej, „wędrują one pomiędzy dyscyplinami i między poszczególnymi uczonymi, między okresami historycznymi i między rozproszonymi geograficznie społecznościami uczonych”. Podobnego zdania jest Edward Said [1983: 226], dla którego „ruch idei i teorii z miejsca na miejsce” stanowi wręcz warunek umożliwiający aktywność intelektualną. Przemieszczenia i wędrówki pojęć nie dokonują się jednak samoczynnie i mogą być postrzegane jako pewna szczególna forma przekładu, wszak zdaniem Tadeusza Sławka [2021: 12], „nie ma (...) tułactwa (turystycznego, ekonomicznego, naukowego) bez tłumactwa”.

Dlatego też niniejszy numer „Między Oryginałem a Przekładem” poświęcony jest szeroko rozumianemu transferowi i negocjacji pojęć we współczesnym przekładoznawstwie. Zjawiska te rozumiane są właśnie jako procesy wymyślania, wytwarzania, uwierzytelniania, zakrzywiania i naginania koncepcji pozostających w ciągłym ruchu. Zebrane tutaj prace odnoszą się do tego zagadnienia na dwa odmienne, lecz komplementarne sposoby. Część porusza zagadnienia ściśle metodologiczne, stanowiąc wyraz pogłębionej metarefleksji nad mechanizmami krążenia pojęć w translatoologii, podczas gdy inne obrazują obieg koncepcji na konkretnych przykładach należących do różnorodnych przestrzeni językowych i kulturowych. Choć każdy ze szkiców stanowi odrębną całość,

to wspólnie świadczą one o przekładzie pojęć nieustannie dokonującym się we współczesnej translatologii i zapraszają do dalszych refleksji.

Gabriel Borowski

Bibliografia

- Bal, M. (2012), *Wędrujące pojęcia w naukach humanistycznych* (tłum. Marta Bucholc), Narodowe Centrum Kultury, Warszawa.
- Deleuze, G., Guattari, F. (2000), *Co to jest filozofia?* (tłum. Paweł Pieniążek), słowo/obraz terytoria, Gdańsk.
- Said, E. (1983), „Travelling Theory”, [w:] E. Said, *The World, the Text, and the Critic*, Harvard University Press, Cambridge, MA.
- Sławek, T. (2021), *Na okrężnych drogach: tłumaczenie literackie i jego światy*, Karakter, Kraków; Instytut Kultury Miejskiej, Gdańsk.